

ULUSLARARASI
BEDİÜZZAMAN SEMPOZYUMU

— V —

**Rîsale-i Nur'a Göre
Kur'ân'ın İnsana Bakışı**

24-26 Eylül 2000 - İstanbul - TÜRKİYE

ISBN: 975-8719-04-1

Risale-i Nur Üzerine Psikolojik Bir Bakış Açısı

Dr. Cecilia Marton Moreira*

Selamun Aleykum

Öncelikle Allah'a burada sizinle beraber olma fırsatını verdiği için teşekkür ederim. Bugün benim burada olmamı mümkün kılan kişilere de teşekkür etmek isterim: Bu çalışmamı Dr. Faris Kaya, Mustafa Yavuz Aycıl, Atilla Yusuf Alan, Renato Manaia Moreira ve Serkan Yıldırım 'a ithaf ederim.

İslam'a döndürüldükten sonra birçok insanla konuştum ve pek çok kez aramızda ne kadar çok sorun ve üzüntülerin olduğunu fark ettim.

Ardından kalbime çok derin bir soru geldi: yaşamımızı uyum, sağlık ve barış içinde (dolayısıyla sosyal hayatımızı da) sürdürmemizi sağlayacak cevapları içinde barındıran Kur'an ve Risale-Nur önümüzde var iken niçin üzüntü çekiyoruz, niçin duygusal, düşünce ve maddi sorunlarımız var.

Bu sanki önümüzde bir şişe temiz ve taze su varken susuzluk çekmemiz gibi bir şey. Susuzluğumuzu gidermek için ne yapabiliriz? Neden susuzluk çekmeye devam ediyoruz?

Temel nokta şu: Önümüzdeki en temiz ve en taze suyu alabiliriz, istediğimiz kadar alabiliriz; fakat bunu ağzımıza dökmez, yutmaz ve sindirmezsek hayatımızın geri kalan kısmında susuz kalacağız. Aynı şekilde ilaçlar önümüzde olduğu halde onları içmezsek hasta olmaya devam eder ve ölürüz. Aynı şey hayatı nasıl yaşamamızla ilgili öğretiler için de geçerli. Peki, aradaki fark ne?

* Dr. Cecilia Martone Moreira, Ruh Hekimi-BREZİLYA

Farklılığı yapan ihtiyaç duyduğumuz; su, ilaç ve hayatı nasıl yaşamamız gerektiği ile ilgili öğretileri, iç dünyamıza taşımamız ve onu sindirme hareketimizdir.

Said Nursi der ki: "İnsanların sonsuz ihtiyaç ve arzuları, fakat sınırlı kaynakları vardır." Bu da ancak Allah'a tam bir bağlılıkla üstesinden gelinebilecek bir gerilime neden oluyor. (M.H. Yavuz'dan alıntı)

Bu tam bağlılık, zikrettiğimiz özümseme gerçekleştirildiğinde, insanın öğretileri kendi hayatında özümsemediğinde oluşur.

"Özümseme" çok önemli bir kelime, çünkü "bir şeyi varlığımızı, yapımızı, bünyemizi, davranışlarımızı bu şeyi bir değişime uğratarak ve emerek tamamlayıcı bir parça yapmaktır.

Bundan dolayı bu çalışma şu özel konuyu yansıtmaya çalışmak için yapılmıştır: Kur'anın öğretilerini ve daha özele indirgediğimizde Risale-i Nur'daki düsturların, hayatı ve toplumu aradığımız ilahi, rahmet, sevgi, hoşgörü, bereket, huzur ve sağlığı dünyaya yansıtmak için hepimiz tarafından hayatımıza özümsemesinde, hayatımızı olabildiğince değiştirmesinde nasıl katkıda bulunabiliriz?

Bu yüzden bu çalışma Risale-i Nur'dan ziyade Risale-i Nur okuyucusu içindir. Çünkü Risale-i Nur mükemmel ve tamdır, fakat değişimin asıl konusu, kendi varlığının daha üst seviyesine doğru kendi değişiminin uygulaması ile çiçek açacak bir çiçek olan okuyucudur.

Hepimizin bildiği gibi hepinizin ihtiyaçları vardır Said Nursi'nin dediği gibi "sonsuz arzular." ve Risale-i Nur hep bunlardan bahseder.

Hepimiz birçok ihtiyacımızın farkındayız, fakat çoğu zaman diğer birçok ihtiyacın farkında değiliz (ve bazen onların ismini değiştiririz, çünkü onları fark etmemişizdir veya onları nasıl belirleyeceğimizi bilememişizdir veya onları kişiliklerimizde kabul edememişizdir.)

Bu farkına varamadığımız ihtiyaçlar doyurulmadığından daha çok stres ve hüsrana neden olarak devam etmektedir. Bu da kişinin kendini hayatına kapatmasına yol açar ve böylece potansiyel bir insan olarak gelişmesini durdurur ve enerjisini gerçek insanlığının şartları dışındaki amaçlara yönlendirir. Öyle görünüyor ki gerçek ihtiyaçlarını eksik algılaması kişinin bunları yapıcı bir şekilde üstesinden gelmesini, Allah'la bu bağlantıya ulaşmasını imkansız kılıyor. Ve böylece amaçlar bir ideal olarak görülmekte, fakat kişi aynı şekilde yaşamaya devam etmektedir.

Risale-i Nur üzerinde çalışırken, onun dili Dr. Abraham Harold Maslow'un bir çalışmasındaki psikolojik yaklaşımı aklıma getirdi. Dr. Maslow, insan ihtiyaçları konusundaki düşünceleri ile psikolojiye çok büyük katkıda bulunmuştur.

Günümüzdeki psikoloji hakkında bazı şeyler söylemek istiyorum.

Şu anda psikoloji alanında yeni gelişmekte olan bir akımı görüyoruz. Bu akımın adı "psikolojide 4. Güç" veya "Transpersonal Psikoloji" olarak geçmektedir.

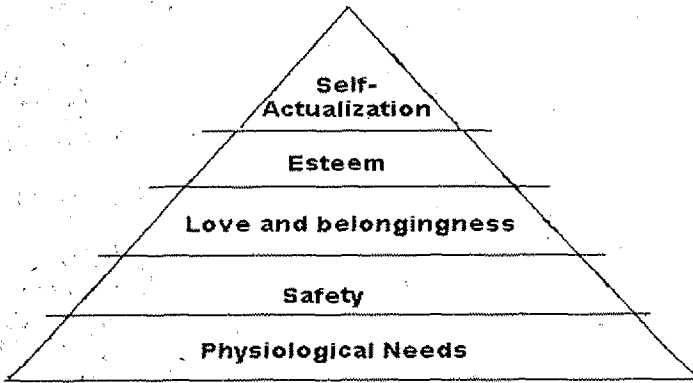
Gelecekte bilim ve din, hayatı, dünyayı ve insanın kendisini anlaması için insanlığın tabii bir ihtiyacı olarak birleşecekler.

Psikolojide 4. güç, sağlıklı bir kişiliğin kavramları ile; doğruluk, nezaket, şefkat ve kendini kavrama gibi dini kavramların aynı şey olduğunu göstererek (psikosomatik ve psikobioloji alanlarındaki yeni araştırmaları da içine alarak) din ve bilim arasında bir köprü kurmaktadır

Maslow'un psikolojiye en önemli katkılarından birisi 1960'lı yılların sonuna doğru geliştirilen insan ihtiyaçlarının bu teorisidir. Bu teoride o, insan ihtiyaçlarının bir hiyerarşisi olduğunu açıklıyordu. Bir ihtiyaç bir yere kadar doyurulduğu zaman, bu ihtiyaç en güçlü konumuna gelmeye yönelir ve gelmiş olduğu diğer seviyeler çok az bir güdüleme sağlar. Temel bir ihtiyaç doyurulmaya başladığında diğer ihtiyaçların seviyeleri önem kazanmaya başlar ve bu kişinin davranışını güdüler ve ele geçirir. Diyebiliriz ki kişilerin davranışı belirli bir ana kadar en güçlü ihtiyacı tarafından belirlenir. Bu güdülemenin temel teorisidir.

Maslow insanların sadece mekanik kuvvetler (uyarıcı ve davranışçı yaklaşımının destek kuvvetleri) veya psikanalizin savunduğu bilinçsiz içgüdüsel dürtüler tarafından kontrol edilmediğine ancak insan potansiyeli kavramı içinde anlaşılması gerektiğine inanıyordu.

Maslow ihtiyaçların hiyerarşik bir teorisini kurdu. Hayvani veya fizikî ihtiyaçlar en alta yerleştirildi, ve insanî ihtiyaçlar en üste. Bu hiyerarşik teori bir piramit şeklinde görülebilir. Bu piramitte taban, değerlere odaklanmamış ancak hayatta kalmaya çalışan insanlar tarafından doldurulmuştur. Burada bir piramit şekline sokulmuş ihtiyaç grupları, genel bir model halinde aşağıdaki gibi görülebilir:

“Hepimizin, fakr ve zaafımızdan dolayı, insan olarak insani ihtiyaçlarımız vardır.”

İnsan ihtiyaçlarından bahsettiğimizde, bu konu hakkında düşünülmesi gereken iki yön vardır: ihtiyacın tatmini ve ihtiyacın tatmin edilmemesi, ki bu farklı durum-

lara yol açmaktadır. Bu bir ihtiyacın doyum ve doyumsuzluk durumlarıdır ve yaşayışımızda her gün yaşadığımız bir şeydir.

İşte şimdi bu gereklilikler üzerinde biraz konuşmak istiyor ve sizi kendinize bir ayna tutmaya davet ediyorum. Sizi kendi hayatınızda sizi rahatsız eden veya daha çok dikkat edilmesi gerektiğini düşündüğünüz olayları teşhis etmeye davet ediyorum. Bu yolla açık olmayan ve gerçek ihtiyaçlarımızla ilgili daha derin bir anlayış elde etmeyi başarabilirsiniz.

Maslow'un İhtiyaçların Hiyerarşisi 5 seviyeden oluşur:

1- Psikolojik İhtiyaçlar: (tatmin ve yoksun bırakma konusunu okuyun)

Bunlar hayatın kendisini idame ettirmek için gerekli temel insani ihtiyaçlardır.

Biyolojik ihtiyaçlar (oksijen, yiyecek, su, vitamin, protein, minerallere olan organik ihtiyaç, sıcaklık/serinlik v.s.)

Mahrumiyeti: belki fiziksel zararlara neden olabilir (yetersiz beslenme şartlarından kaynaklanan birçok hastalık gibi), şu veya bu vitamin veya minerale duyulan organik açlık, savunma sisteminin zayıflaması, vs. ölüme kadar.

2- Güvenlik İhtiyaçları:

Özellikle fiziksel tehlikelerin korkusundan veya temel psikolojik ihtiyaçlardan mahrum olma korkusundan uzak olma ihtiyacı. Yani bu kendini koruma ihtiyacıdır. Burada bir yapıya, bir şeylere dayanabilme, bazı sınırlamalar.

Mahrumiyeti: açlık ve susuzluk gibi ihtiyaçlarıyla ilgili değil, fakat korku ve endişelerle kaygılanırsın. Şurada ve şimdinin yanısıra gelecek ile ilgili bir kaygı vardır (örneğin kişinin malını veya işini koruma, ve önündeki gün/ay/yıllarda yiyecek ve barınağı nasıl tedarik edebileceğine dair kaygıları). Sıradan bir yetişkinde bu ihtiyaçlar kendilerini, güvenli bir komşu çevresi içinde bir eve sahip olma, küçük güvenli bir işin olması, iyi bir emekliliğe sahip olma, vs. biçiminde göstermektedir. Kişi kendini sürekli tetikte hisseder.

Bu duygu yetişkinler tarafından acil durumlarda, sosyal yapının düzensiz olduğu dönemlerde hissedilir. Bu duygu ve güvensizlik işaretleri, güvende olma ihtiyacını gösteren çocuklar tarafından daha çok hissedilir.

3- Aşk, Şefkat, ve ait olma ihtiyaçları:

Yalnızlıktan ve yabancılaşmadan kaçma, aşk, şefkat ve ait olma duygusunu verme ve alma ihtiyaçları. Sosyal varlıklar olduğumuzdan değişik gruplara ait olmaya ve kabul edilmeye ihtiyacımız vardır. İşte burada başkaları ile anlamlı ilişkiler kurmak için uğraşırız: Kişinin arkadaşlara, kendisini seven birine, çocuklara, genel anlamda şefkatli ilişkilere, günlük hayatta bir topluluk duygusuna ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaçlarımızı evlenme arzusu, aile kurma, bir topluluğun üyesi

olma, bir kilisenin ferdi, bir cemaatin kardeşi, bir çete veya futbol kulübünün üyesi olarak ifade ederiz. Bu aynı zamanda bir kariyerde aradığımızın da bir parçasıdır.

Mahrumiyeti: Kişi yalnızlığa ve sosyal kaygılara karşı daha çok hassaslaşır. Kişi kendini ayrı, soyutlanmış ve diğerlerinden – arkadaşlar, mesai arkadaşları, sevgilisi, ailesi – uzaklaşmış hissedebilir. Sosyal anlamda istenme/kabul edilme ihtiyacı bu sona bir davranış olarak götürebilir. Buradaki eksiklikler, yalnızlık, reddedilmiş, arkadaşsızlık, kökeni olmama hissi ve anomiyeye yolaçar.

4- İtibar İhtiyaçları:

Kişi ait olma ihtiyacını bir şekilde giderdiğinde genelde içinde bulunduğu grubun sadece bir üyesi olmaktan fazlasını ister. Maslow itibar ihtiyacının 2 türüne dikkat çekmiştir; düşük olan ve yüksek olan. Düşük olanı diğerlerin saygısını kazanma, belirli bir konuma gelme ihtiyacı, şöret, zafer, tanınma, dikkat çekme, ün, takdir edilme, onur, hatta hakimiyet kazanmadır. Daha sonra biraz kendimize güven ararız. Daha yüksek olanın formu, güven, yeterlik, başarı, ustalık, bağımsızlık ve özgürlük, gibi duyguları içine alan kendine saygıyı kapsar.

İtibar ihtiyaçlarının doyurulması kendine güven duyma, prestij, güç ve kontrol etme hislerini ortaya çıkarır. İnsanlar kendilerinin bir işe yaradıklarını ve çevrelerinde bir etki bıraktıklarını hissederler.

Mahrumiyeti: hor görülme, görmezlikten gelinme, aşağılanmış, adi, zayıf, yardıma muhtaç, değersiz ve güçsüzlük hislerini, kendine güvenin azalmasını ve aşağılık kompleksini doğurur.

Bazı psikologlar—fazla olmasa da—birçok psikolojik sorunların kökünde bunların yattığını öne sürmüşlerdir. Eğer kişi yapıcı davranışlarla itibar ihtiyacını doyuramazsa ve bu ihtiyaç baskın ise, bozuk veya çocukça davranışlara (sinir krizleri, müdahaleci davranışlar) başvurabilir. Eğer kişinin kendine güveni zayıfsa, kendini savunma veya bedel ödeyen durumda olmak zorundadır. Şimdilerde sahip olduğumuz sosyal problemlerin kaynağında itibar ihtiyacının engellenmesi yatar.

Maslow bahsi geçen tüm dört ihtiyaca, eksik ihtiyaçlar veya D-ihtiyaçları adını vermiştir. Eğer bir şey yeterince yoksa – yani noksansanız – ihtiyacını hissedersiniz. Fakat istediklerinizin hepsini alırsanız hiç bir şey hissetmezsiniz.

Aynı zamanda bu seviyeleri homeostasis içinde de değerlendirmektedir. Homeostasis bir termostatın çalışma şeklinin prensibidir; eğer çok soğuk olursa ısıtır, çok sıcak olursa ısıtmayı durdurur. Aynı şekilde bedeniniz belirli bir madde eksildiğinde ona karşı bir açlık hissi uyandırır, eğer yeterince elde ederse açlık durur. Maslow basitçe homeostatik prensipleri güven, ahlak, ve itibar gibi ihtiyaçlar için genişletir. Halbuki biz normal hallerde bu kavramlara bu anlamda hiç bakmayız.

Maslow tüm bu ihtiyaçları yaşam için gerekli ihtiyaçlar olarak görmektedir. Eğer gelişme çağınızda önemli bir problemle karşılaştıysanız – son derece kendiniz

güvensiz hissettiğiniz bir dönem, çocuk iken açlık çekmeniz, ölüm veya boşanma ile aile bireylerinden birini kaybetme, önemli bir ihmal veya suistimal – hayatınızın geri kalan kısmında o ihtiyaçların saplantısı içine girebilirsiniz. Bu Maslow'un nevroz anlayışıdır.

5- Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı.

Son ihtiyaç biraz farklı. Maslow bunu büyüme güdüsü (noksan güdüsünün aksine) ve kendini gerçekleştirme olarak da isimlendirmiştir.

Bu ihtiyaçlar denge veya homeostasisi içermez. Bir kere oluştuğunda hissedilmeye devam edilirler. Gerçekten de onlar "besledikçe" daha da güçlenirler. Potansiyellerin sürekli gerçekleştirme arzusunu, "olabileceğinin en üstü olmayı" içerir. Onlar en mükemmel olma, en üst düzeyde "sen" değildir.

Maslow kendini gerçekleştirmeyi süregelen bir süreç olarak tanımlar. Kendini gerçekleştirmiş kişiler kendilerinin dışında bir sebebe karışmışlardır. Fedakardırlar, kendileri ne çok değerli bir şey için çalışırlar.

Maslow kendini gerçekleştirmeyi bir kişinin doğuştan olduğu ve yapması gereken şeyi yapmaya ihtiyacı olarak da tanımlar. Bu onun isimlendirdiği "çağrı"dır. Bir müzisyen müzik yapmak zorundadır, bir ressam resim yapmak zorundadır, bir şair yazmak zorundadır.

Mahrumiyeti: Maslow kendini gerçekleştirenlerin mükemmel olduğunu tabii ki düşünmüyordu. Öncelikle çoğu zaman büyük oranda suçluluk ve kaygı çekerler – sahte veya sinirsel olanlardan ziyade gerçek kaygı ve suçluluk. Bazıları dalgın ve aşırı derecede naziktir. En sonunda bazılarının hiç beklenmedik merhametsizlik, soğukluk ve espri yoksunluğu anları olur.

Eğer kendini gerçekleştirme ihtiyaçları karşılanmazsa, kişi huzursuzluk, stres, gerginlik ve bir şeylerin eksikliğini hisseder. Daha düşük ihtiyaçlar huzursuz bir his üretebilir, fakat bu durumda nedeni bulmak daha kolaydır. Eğer bir kişi aç, güvensiz, sevgisiz veya kabul edilmemiş veya kendine güveni zayıfsa neden açıktır. Eğer bir kişi kendini gerçekleştirme ihtiyacı isterse nedeni her zaman açık değildir. Eğer temel değerleri olmaksızın yaşamaya mecbur edilen kendini gerçekleştirmeye çalışan kişi depresyon, ümitsizlik, bezginlik, yabancılaşma ve bir tür sinikleşme üretir.

Meta ihtiyaçlar

Maslow'un kendini gerçekleştirme sorununa yaklaştığı bir diğer yol da kendini gerçekleştiren kişinin özel, güdüleyici ihtiyaçlarından (B-ihiyaçları) bahsetmektir. Hayatlarında mutlu olmak için aşağıdakilere ihtiyaç duyarlar;

Sahtekarlık yerine doğruluk.

Kötülük yerine iyilik.

Bayağılık ve çirkinlik yerine güzellik.

Keyfilik ve zoraki seçimler yerine birlik, beraberlik ve karşıtların üstesinden gelme.

Uyuşukluk veya hayatın mekanikleşmesi yerine canlılık.

Tekdüzelik yerine eşsiz olma.

Baştan savma, tutarsızlık veya tesadüf yerine mükemmellik ve lüzum.

Eksik olma yerine tam olma.

Hukuksuzluk ve haksızlık yerine adalet.

Çevresel fakirleşme yerine zenginlik.

Zorluk yerine kolaylık.

Sevimsizlik, mizaçsızlık ve zevksizlik yerine neşe.

Bağımlılık yerine kendine yeterlik.

Anlamsızlık yerine anlamlı olma.

Herkesin bu değerlere ihtiyaç duyduğunu düşünebiliriz, eğer kişi ekonomik veya sosyal baskı altında yaşıyorsa, kişi muhtemelen yeterince yiyecek bulma ve başını sokacak bir çatı edinme endişesine düşecektir.

Maslow kötü giden şeylerin birçoğunda çok az insanın bu değerlere ilgi duyduğu – belki kötü insan oldukları için değil, ama temel ihtiyaçlarının giderilmesine yeterince dikkat edilmediği veya onlarla nasıl uğraşacaklarını öğrenemedikleri için – gerçeğine dayandığına inanıyordu.

Kendini gerçekleştirme, dini amaçlarla aynı şeydir.

Bu noktada kendini gerçekleştirme diye adlandırdığımız şeyin manevi ve dini yolların amaçları ile aynı değerleri gösterdiğini fark ediyoruz.

İnsan dini ve manevi kuralların rehberliğinde ilahi fitratına doğru kendisini değiştirir. Bunun kendi kişisel çabası kişisel işlemi sayesinde elde edildiğini anlarız. Yani dini öğretileri bir “ilaç” gibi her şeyden önce fiziksel, duygusal ve zihinsel sancılarının tedavisinde kullanmak zorundadır. Bu her insanlığının doğal yoludur.

Kur'anı okuduğumuzda, bizim insan tabiatı diye adlandırabileceğimiz insan fitratının Allah'ın fitratına dayandığını söyleyen ayetlerin olduğunu biliyoruz. Bundan dolayı, Allah'ın adalet, şefkat, bağışlayıcılık vs. sıfatları olduğundan, biz de bu sıfatları kendimizde geliştirmeye meyilliyiz. Maslow'un dediği gibi; her potansiyel tatmin edilmeye itilen bir ihtiyaç şekline doğru hareket eder ve bu tohumlar bizim içimizdedir. Adil ve nazik olmaya, bilgi edinmeye, doğru olmayı hissetmeye ihtiyacımız vardır.

Bütün bunları göz önüne aldığımızda, bu yolu takip etmek, nura yaklaşmak için rehberliğe ihtiyacımız vardır. Biz maddi varlıklarız, daha bir “tabiatımız” (bizi kolayca yolculuğumuzdan alıkoyabilen ve bu hayatın zevk ve cazibelerine çeken bir nefis) var. Bundan dolayı rehberliğe, tecrübeye, çalışmaya ve her bahçıvan gibi en

verimli şekilde "tohumlarımızı yetiştireceğimiz" bir yola ihtiyacımız var. Bu da İslami ve dini kurallardır. Özellikle bu öğretilerin kalbimizde ve iç dünyamızda gerçekten yaşanması lâzımdır.

Sağlıklı olabilmek için inkar edemeyeceğimiz kesin kurallar vardır. Bu kurallara itaat etmek zorundayız. Manevi sağlık da farklı değil. İçimizde gerçekten neye ihtiyacımız olduğunun farkında olabilmek için bu gerçek hayatın analizini yapmalıyız. Sağlıklı olmak ve manevi potansiyelimizi gerçekleştirmek için teslim olmalıyız. İslam teslim demektir.

Ona teslim olduğumuzda "Eğer insan temel ihtiyaçlarını nasıl temin edeceğini öğrenemezse, insanlık bilincinin, kardeşliğin, şefkatin, ve anlamının (kendini gerçekleştirme) yeni örneklerine nasıl ulaşabilir?" diye sorabiliriz. Çünkü gördük ki, temel ihtiyaçlar doğaldır. Onların farkında olmamızı, ahlakın ve maneviyatın rehberliğinde onlar üzerinde çalışmamızı, onları gerçekten tatmin etmemizi ve sonunda manevi seviyeye ulaşmamızı, İslam'ın kişisel ve sosyal hayatımıza girmesini isterler.

Bu da Nursi'nin hayal ettiği şeydi: Tedrici bir değişim. Bu değişim

- a- Müslümanların kişisel bilinçlerini oluşturma süreci ile başlar,
- b- Günlük hayatta imanın tesisi ile devam eder,
- c- Sonra da İslâm Hukuku'nun tekrar kurulmasına geçilir.

Müslüman bilincinin oluşturulma dönemi olan birinci basamak, İslâm temelli bir toplum gerçekleştirme hedefinin olmazsa olmazı olarak görülüyor.

Ancak sarf edilen gayret, günlük hayatta her türlü yeme, güvenlik, cinsel ihtiyaçlar gibi acil ihtiyaçlara yönelmiştir. Bunun nedeni belki modern yaşam tarzının piramidin ilk seviyelerine psikolojik, güvenlik, şefkat ve itibar ihtiyaçları koymasındır. İnsan aşırı derecede bir kaygı ve meşguliyete özendirilmektedir. Bu onun üstteki seviye ile bağlantı kurmasını güçleştirmektedir. Ayrıca gayretler temel insani ihtiyaçların tatminine ayrılmasına rağmen, birçok insanın tatmin edilmiş olduğunu görüyoruz.

Bu şekilde insanoğlu için Bediüzzaman'ın 11. Sözde ifade ettiği gibi "gerçek insan" olmanın ve "gafil hayvanlar gibi alçal"manın ne kadar zor olduğunu görüyoruz.

Risale-i Nur'un öğretilerinde bu ihtiyaç seviyelerinin tatmini, daha üst seviye olan kendini gerçekleştirme seviyesine ulaşmayı mümkün kılıyor.

Her bir sözde tüm ihtiyaç seviyelerinin cevaplarını ve öğretilerini görebiliriz. Fiziki en temel ve hayati ihtiyaçlardan, en üst seviye olan kendini gerçekleştirmeye kadar bütün cevapları bulabiliriz. bir rehber gibi. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı söz konusu olduğunda buna daha geniş bir tür gerçekliğe "uyanış" diyebiliriz. Bu uyanış Allah'ın iradesinin bilinçli yaşanmasıdır.

Bu, bilincin kendi merkezli dünyasının dışında bir şeyin farkında olması ve kendi egosu (kendi kişiliği) dışında daha büyük bir gerçeğe tekrar doğumu gibidir.

Yine burada Risale-i Nur şiddetle, benim belki en önemli farzettığım (ve belki en zor olanı) bir adımı önermektedir: Uyanış.

Said Nursi, bizi hayat, dünya ve gerçekliğin sadece beş duyumuz ile algıladığımızın dışında hissedip yaşayabileceğimiz, iç gerçekliğimizi ve görüşümüzü değiştiren bir şeyin de olduğunun tasdikine götürür.

Risale-i Nur "Günlük yaşamın ihtiyaç ve sorunlarının" cevabının bulunduğu bir kaynaktır. Bundan dolayı "Allah'ın rızasında yaşamamanın" bu ihtiyaçların tatmininden uzak ya da zıttı bir şey olmadığını tam aksine yaratılan varlığın yaratılışın kendisine vermiş olduğu kısmı yerine getirdiğinde, bu ihtiyaçların da tatmin edildiğini fark ederiz.

Başka bir deyişle, mutluluğun maddi yollarla aranması gerektiği şeklindeki yanlış bir inanışla, güdülenen ihtiyaçların tatmininin arayışı, korkuya, mahrumiyete ve eleme dayanır. Başarısızlığa ve hayal kırıklığına mahkum edilir.

Çalışmamız her iki şeyi bir araya getirme girişimini önermektedir:

1- İnsan olarak gerçek ihtiyaçlarımızın bilgisi ve algılanması, burada psikolojiyi onları bize daha açık hale getirecek bir araç olarak öneriyorum.

2- Bu ihtiyaçlara cevap vermesi için Risale-i Nur'un öğretilerini günlük hayata getirerek; kişinin, bu ihtiyaçlar üzerinde uğraşma kabiliyetinin sonucu gelişmesi.

Kişinin kendi ihtiyaçlarını anlaması, kabul etmesi ve fark etmesine yardımcı olabilecek ve günlük hayatın ihtiyaçlarının tatminini bulacağı, Yüce gerçeklik uyanışının doğuşunu hedefleyen bir yöntem (psikolojik/egitici) meydana getirilebilir. Bu ihtiyaçlar, insanoğlunun ihtiyaçlarının kapsamını doğrudan işaret eden Risale-i Nur öğretilerine dayandırılır.

Maslow, insanların kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarını gözden geçirmek istemeyişlerinin tek nedeninin toplum önlerine çıkardığı engeller olduğuna inanıyordu. Örneğin eğitim çoğu zaman kültürün empoze ettiği fikirlerle bir engeldir. Fakat diğer yanda saygı gösteren eğitim kişisel gelişimi teşvik eder. Maslow kişisel gelişimi yükseltmek için eğitim sürecinin aşağıdaki bazı adımları ele alması gerektiğine işaret etmiştir:

1- İnsanlara samimi olmayı öğretmeliyiz. Kendi iç dünyalarının farkına varmaları ve içlerindeki sesi dinlemeleri gerektiğini öğretmeliyiz.

2- İnsanlara kendi kültürel şartlarını aşmalarını ve dünya vatandaşı olmayı öğretmeliyiz.

3- İnsanlara hayattaki kabiliyetlerini, çağrılarını, kaderlerini veya hedeflerini keşfetmeyi öğretmeliyiz. Buna, doğru kariyer ve eş arayışında özellikle odaklanmalı.

4- İnsanlara hayatın değerli olduğunu, hayatta yaşanması gereken zevklerin bulunduğunu ve insanlar her türlü durumda iyiyi ve hazzı görmeye açıklarsa hayatın yaşanmaya değer olduğunu öğretmeliyiz.

5- Kişiyi olduğu gibi kabul etmeli ve iç tabiatını öğrenmesine yardımcı olmalıyız. Kabiliyet ve kısıtlamaların gerçek bilgisinden, üzerine neler inşa edileceğimizi ve gerçek potansiyellerini bilebiliriz.

6- Kişinin temel ihtiyaçlarının tatmin edildiğini görmemiz lazım. Bu da güvenlik, ait olma ve itibar ihtiyaçlarını içeriyor.

7- Hayat ve tabiattaki güzellikleri ve iyi şeyleri takdir etmesini öğreterek bilinci tazelememiz gerekir.

8- İnsanlara denetimin iyi bir şey olduğunu, tamamıyla başıboşluğun kötü olduğunu öğretmeliyiz. Hayatın alanındaki kaliteyi arttırmak için kontrol gerekir.

9- İnsanlara hayatın basit problemlerinin üstesinden gelmesini ve ciddi sorunlara eğilmeyi öğretmeliyiz. Bu sorunlar adaletsizlik, acı, elem ve ölümdür.

10- İnsanlara iyi seçiciler olmayı öğretmeliyiz. onlara seçim yapmada tecrübe kazandırmalıyız.

Bu ihtimaller üzerinde eğitimsel açıdan daha derin düşünceye gitmek ve sadece dini bir görev olarak değil, fakat insanoğlunun tüm ihtiyaçlarının tatminine bir rehber olarak da Risale-i Nur'la Maslow'un teorisi arasındaki bağlantıyı keşfetmek gerekir.

Bana göre insanlık ihtiyaçlarına çözüm bulmaya yardımcı herhangi bir yöntemin, sadece insanlara "fiziksel, maddi, dünyevi hayatın tatminine" yönlendirmemesi, insanları bilincin daha üst seviyelerine yöneltebilmesi önemlidir. Fiziksel hayat, insanoğlunun farketmediği seviyelerden ancak birisidir. Aynı şekilde her dini yolun insanları kendilerini bilmeye yönlendirmesi, kendi potansiyelini tam olarak kavramak için tabiatı üzerinde çalışabilmesi gerekir.

Psikoloji manevi gerçekliği hesaba katmadan var olamaz. Dini ve manevi yollar da derin öz analizi bir kenara atamazlar.

Teşekkür ederim.